

Görvälns griftegård

Antikvarisk medverkan vid iordningsställande av gravkvarter nr 12, Görvälns griftegård i Jakobsberg, Järfälla socken, Järfälla kommun, Uppland

Gunilla Nilsson
Rapport 2009:48

Görvälns griftegård

Antikvarisk medverkan vid iordningsställande av gravkvarter nr 12, Görvälns griftegård i Jakobsberg, Järfälla, Järfälla kommun, Uppland

Gunilla Nilsson
Rapport 2009:48

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

Sickla Industriväg 5B, 131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Nacka 2009

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder.....	7
Administrativa uppgifter.....	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet.....	7
Utförda åtgärder.....	8
Avvikelser från handlingar.....	12
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	12
Övriga handlingar med relevans för ärendet.....	13

Sammanfattning av utförda åtgärder

Kvarter nr 12 har iordningsställt för urngravar. På tre sidor av kvarteret och utmed angränsande kvarter i samma rad har gräsvall anlagts. En tidigare grusgång mellan kvarter 12 och de intilliggande kvarteren har iordningställt genom att dräneras och asfalteras. Belysning med en modernare typ av armatur har ordnats utmed vägen. Framför kvarter 12 och angränsande kvarter har en trädrad av ek planterats. Ett antal korta häckar av liguster har planterats på gräsytan innanför gräsvallen. I ena hörnet av kvarteret har anlagts en redskapsplats med vattenpost. Dagvattenbrunnar har iordningsställt.

Administrativa uppgifter

Objekt:	Görvälns griftegård, gravkvarter nr 12
Socken	Järfälla
Kommun:	Järfälla
Landskap:	Uppland
Arbetshandlingar:	2005-03-15 Markkonsulter i Uppsala AB Iordningsställande av gravkvarter nr 12 2006-08-17 Markkonsulter i Uppsala AB Buskplantering gravkvarter nr 12
Länsstyrelsens beslut:	433-05-17742, 2005-04-27 Belysning, muntligt tillstånd av länsstyrelsen
Byggherre/beställare:	Järfälla kyrkliga samfällighet
Bygglédare/arkitekt:	Thomas Blomqvist, landskapsarkitekt
Konsulter:	Markkonsulter i Uppsala AB
Entreprenörer:	CH Anläggning AB, Carina Hammarlund
Antikvarisk kontrollant:	Gunilla Nilsson, Stockholms läns museum
Byggnadstid:	mark, asfalt, armatur och belysning ht 2005, plantering av träd och häckar 2006-2009.
Slutbesiktning:	2005-11-21, Mark Tema AB, Mats Linder
Antikvarisk slutbesiktning:	2005-11-21, 2009-11-21

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Görvälns griftegård anlades 1966-77 efter ritningar av landskapsarkitekt Per Friberg. Begravningsplatsen omfattar tidigare åkermark och ett skogklätt bergsparti där gravplatser ordnats såväl i skogsmark som inom anlagda kvarter i den låglänta öppna marken. I kanten av området ligger Pilgrimskapellet, även detta utformat av arkitekt Per Friberg.

Kvarter nr 12 är enligt ursprungliga planer avsett för kistgravar. På grund av ett allt större intresse för urngravar har församlingen nu behov av att använda kvarteret för urngravar.

Görvälns griftegård och Pilgrimskapellet är sedan 1996 skyddat i särskilt beslut enligt 4 kap. kulturminneslagen.

Utförda åtgärder

Asfalterad väg har anlagts på platsen för befintlig grusväg som schaktats ur och dränerats. Massorna som schaktats ur har återanvänts som fyllning för de nya vallarna. Belysning med en modernare typ av armatur har iordningsställts utmed vägen. Eftersom griftegårdens ursprungliga armatur visat sig svår att underhålla har en modernare typ av armatur delvis redan installerats inom området. Den nyare typen av armatur ger bättre belysning vilket församlingen framhållit som angeläget. Framför kvarter nr 12 och angränsande kvarter har en enkel trädrad av ekar planterats.

Gräsvallar har anlagts på tre sidor om kvarteret och längs intilliggande område. Över fyllnadsmassorna har lagts 15 cm växtjord för gräsytor. Grässådd gjordes under hösten 2005 med omsådd våren 2006.

Gångvägen före omläggning. Till vänster om vägen syns kvarter nr 12 innan anläggningsarbetet startat. Bildnr lp20090557 Foto Gunilla Nilsson 2005

*Gångvägen efter dränering och asfaltering. Ny belysningsarmatur på höga stolpar. Vänster om vägen ligger det för urngravar iordningställda kvarter nr 12. Den enkelsidiga allén med ekar är av äldre datum. Bildnr lp20090558
Foto Gunilla Nilsson, 2005.*

*Gräsvall runt gravkvarter nr 12 vid besiktningen i november 2005.
Bildnr lp20090559 Foto Gunilla Nilsson 2005.*

Enkelsidig allé med ek planterad 2006 med gräsvallarna till det färdigställda gravkvarter nr 12 till höger. Bildnr lp20090560 Foto Gunilla Nilsson 2009.

Under våren 2006 planterades en enkelsidig allé med ekar sydväst om kvarter 12 och intilliggande kvarter. Växtmaterialets sort och kvalitet bestod av *Quercus robur* fk Ultuna E, skogsek, högstam, 3 x ompl, kl, 14 – 16, med stamomfång på 12 – 14 cm.

*Besiktning av anläggningsarbetet i november 2005. Återstår plantering av träd och buskar.
Bildnr lp20090561 Foto Gunilla Nilsson 2005*

Redskapsplats i kvarter nr 12 med markbeläggning av betong, plantering med liguster samt redskapshållare, grönlackad vattenpost, elplint och markkuttag för slangbevattning. Bildnr lp20090562 Foto Gunilla Nilsson 2009

*Gravkvarter nr 12 efter anläggning för urnbegravning. Bildnr lp20090563
Foto Gunilla Nilsson 2009.*

Under 2008 - 2009 har häckar planterats inom kvarter nr 12. Avsikten är att dessa ska ge besökarna bättre skydd för vinden. Växtmaterialet är liguster vilket inte använts på kyrkogården tidigare men valts för att den blir tät och att även sidorna är gröna när häcken klipps. Mård som tidigare planterats vid de ursprungliga vattenposterna har ett spretigare och glesare växtsätt.

Avvikelser från arbetshandlingar

Tillkommande åtgärder

- belysning med armatur på hög stolpe utmed gångvägen
- plantering av ligusterhäckar inne i kvarter nr 12

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna är väl utförda och i enlighet med länsstyrelsens beslut.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Ritningar:

Översiktsplan

Situationsplaner

VA-planer

Markplaneringsplaner

Planterings- och utrustningsplaner

Redskapsplats, vattenpost mm

Relationsritningar finns arkiverade hos beställaren